

بسم الله الرحمن الرحيم

خلاصه فصل یازدهم از کتاب نقش آزادی در تربیت کودکان

موضوع: عشق الهی

صفحه: ۱۶۷ تا ۱۸۱

اصالت خشم یا محبت

- ✓ یکی از بزرگ‌ترین امتیازات **زندگی بشر** این است که جوّ زندگی‌اش **جوّ محبت، مهر، صفا و دوستی** باشد. جوّ قهر و خشونت حیوانی اصلاً **مطلوب و مطبوع انسان** نیست و انسان از آن خوشش نمی‌آید. البته زندگی انسان بدون پرخاش نبوده نگذشته است. اگر کسی بگوید ما می‌توانیم زندگی انسانی را بدون قهر و پرخاش ادرار کنیم حرفی غیر واقع‌بینانه زده و نا آگاه است و به طبع بشر آشنایی کافی ندارد.
- ✓ اما انسان‌ها باید در پی ساختن محیطی برای زندگی خود باشند که در آن **محیط مهر و محبت حکومت** کند و حاکم باشد و چهره مقدم باشد. هرگاه زندگی بشر، زندگی یک فرد یا زندگی یک جامعه، به شکلی در آید که خشم چهره اول آن زندگی گردد، باید بگوییم آن فرد و آن جامعه از طبیعت انسانی‌اش منحرف شده و بیمار گونه‌اش.
- ✓ هرچند به صورت واقعی هیچ وقت امکان ندارد که **خشم را به صورت کامل از زندگی بشریت خارج کرد** و این مسئله تنها در قیامت یا در قیام حضرت قائم عجل الله تعالی فرجه امکان دارد. اما نباید اجازه دهیم خشم چهره اول جامعه باشد و همیشه چهره اول جامعه باید محبت باشد.

محور محبت

- ✓ در جامعه دو نوع محبت وجود دارد:
- ۱- **محبت طبیعی**: یعنی همان محبت‌های خانوادگی و خویشاوندی و...
- ۲- **محبت اجتماعی**: یعنی محبت هم وطنی و هم‌شهری و هم نژادی و..
- ✓ بشر به صورت طبیعی نیازمند این است که محبت در زندگی و روابط اجتماعی او همه‌جا جلوه‌گر شود و به چشم بخورد.

✓ هیچ یک از این دو نوع محبت نمی‌تواند این نیاز را تأمین کند و **تنها محبت هم مسلکی و هم ایمانی** می‌تواند که این نیاز را تأمین کند. البته این نوع محبت دو نوع محبت الوی را از بین نمی‌برد و نباید هم از بین ببرد بلکه آنها را تحت الشعاع قرار می‌دهد. و این نوع محبت در جامعه باید **محوریت و اصالت** داشته باشد تا جامعه صحیح حرکت کند.

✓ این محبت ایمانی که در جوامع اسلامی تعبیر می‌شود به **محبت الهی**، در رفتارهای اجتماعی مختلف تأثیر گذار است و یکی از مهم‌ترین آنها رفتار اقتصادی در جامعه است که یک انسان مسلمان چقدر پایبند به احکام اقتصادی در جامعه است و علت پایبندی او محبت است یا ترس یا...؟!

✓ جلوه این نوع محبت حتی در **نماز** هم منعکس شده است وقتی در سلام های آخر نماز گفته می‌شود **السلام علینا و علی عبادالله الصالحین**.

✓ اساسا محبت و در رأس آن **محبت الهی در جامعه اسلامی آسیب دیده** است. و باید این محبت را در جامعه ترویج کرد. تا در مسائل مختلف اجتماعی به مشکل نخوریم.

✓ باید توجه داشت که این نوع محبت در جامعه **نقش ریشه‌ای** دارد نسبت به سائر محبت‌ها و تمایلات. و حتی محبت ما نسبت به پیامبر اکرم و ائمه معصومین علیهم السلام باید در راستای محبت الهی باشد و اگر غیر از این باشد جامعه ما در برابر مشکلات مختلف آسیب پذیر خواهد بود.

✓ امیدوارم ما این کمال را داشته باشیم و لااقل در مناسبات میان گروه همفکر ما این حالت به چشم بخورد: محبت ایمانی، محبت هدفی، و محبت الهی حاکم بر همه عواطف دیگر؛ چه حاکم بر محبت‌ها و رفیق دوستی‌های دیگر و چه حاکم بر خشم‌ها و رنجش‌های دیگر. و هرگز در جمع دوستان رنجش‌های شخصی نتواند این قدرت را پیدا کند که به محبت‌های هدفی کمترین آسیبی وارد کند. البته این ایدئال است.